

REFERAT Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget d. 07-04-2026

Mødedato   Tirsdag d. 07. april 2026 kl. 15:30

Mødested   Magistratssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere   Ganeswaran Shanmugaratnam, Kirsten Bachmann, Kristian
Beuschau, Rune Dohrmann, Tobias Brus Mikkelsen, Claus Damm
Johansen, Tage Petersen

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Drøftelse af etablering af Landdistriktsudvalget - §17 stk. 4 udvalg.....	4
3. Temadrøftelse af boligudvikling i Sønderborg Kommune.....	7
4. Drøftelse af forslag til helhedsplan for Dybbølområdet.....	9
5. Godkendelse af høring af forslag til lokalplan 4.8-2 Boligområde ved Klinting i Vollerup.....	12
6. Godkendelse af igangsættelse af lokalplan for et boligområde ved Ulkebøldam, Sønderborg.....	15
7. Godkendelse af projektering af beskyttelsestiltag mod bølgepåvirkning på Strandpromenaden.....	19
8. Godkendelse af anvendelse af budgetmidler til projektering af trafiksikkerhedstiltag på Egernsun	24
9. Godkendelse af nedrivning af en bevaringsværdig bygning på Kværsløkke 3, Kværs.....	26
10. Godkendelse af ansøgninger til Puljen til Melleffinansiering (LAND).....	29
Lukket: 11. Godkendelse af model for ibrugtagningstilladelser - (Lukket punkt).....	31
Lukket: 12. Orientering om Sønderborg Havn - (Lukket punkt).....	32
Lukket: 13. Orientering om udvikling af grund - (Lukket punkt).....	33
14. Orientering om Udviklingsplan Jyllands østkyst SYD.....	34
15. Godkendelse af anlægsregnskaber Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget.....	36
16. Godkendelse af bevilling til øvelsesplads.....	39
17. Godkendelse af første bevillingsrevision 2026.....	42
18. Drøftelse af anlægsbudgettering 2027-2030 - Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudv.	46
19. Drøftelse af budgetoverholdelse og omprioriteringer i driften - budget 2027-2030.....	47
20. Orientering om ledelsesinformation 2026 - ultimo februar.....	49
21. Generel orientering.....	51
Lukket: 22. Lukket generel orientering - (Lukket punkt).....	52
Lukket: 23. Underskriftsark - (Lukket punkt).....	53

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

26/123

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Godkendt.

Punkt 2: 2. Drøftelse af etablering af Landdistriktsudvalget - §17 stk. 4 udvalg.

19/14404

Sagsresumé

I forlængelse af behandling af punktet den 3. marts 2026, ønsker udvalget at have en samtale med de syv tidligere landdistriktsrepræsentanter fra Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter, for at viderebringe erfaringer til et kommende §17 stk. 4 Landdistriktsudvalg.

I konstitueringsaftalen for perioden 2026–2029 er der politisk enighed om at styrke sammenhængskraften på tværs af landdistrikter, mellemstore byer og Sønderborg by. Som led heri ønskes Landdistriktsudvalget videreført som et §17 stk. 4-udvalg og fremadrettet forankret under Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur (BLI).

Formålet med forankringen er at sikre et tættere samarbejde, bedre videndeling og sammenhæng i indsatserne på by- og landdistriktsområdet. Udvalget sammensættes således, at der er én politiker mindre end repræsentanterne for landsbylaugene, og formanden for BLI er født formand for §17 stk. 4-udvalget.

Sønderborg Kommune skal fortsat understøtte lokale frivillige kræfter og sikre et konstruktivt og effektivt samarbejde mellem borgere, forvaltning og det politiske niveau – særligt i forhold til implementering af masterplaner og lokale udviklingsstrategier.

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget bedes, sammen med de tidligere landdistriktsrepræsentanter, etablering af Landdistriktsudvalget, herunder sammensætning, mødehyppighed, rammer og opgaver (vedtægter) i det kommende udvalg.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at drøfte

- rammerne for Landdistriktsudvalget som et §17 stk. 4-udvalg med hensyn til sammensætning, mødehyppighed og fastsættelse af udvalgets rammer og opgaver.

Sagsfremstilling

Baggrund

I forbindelse med konstitueringen af det nye Byråd er det besluttet at bevare Landdistriktsudvalget som et §17 stk. 4-udvalg. Udvalget forankres under BLI for at styrke samarbejde, synergier og sikre tættere samarbejde, vidensudveksling og sammenhæng i indsatserne. Udvalget har én politiker mindre end ildsjælene, og BLI's formand er født formand for dette udvalg.

Landdistriktsudvalget har eksisteret siden 2007 og bygger på erfaringer med nærdemokrati og samskabelse mellem borgere, politikere og forvaltning. Arbejdet tager afsæt i §17 stk. 4 i kommunestyrelsesloven, der giver mulighed for at nedsætte særlige udvalg med rådgivende og koordinerende funktioner.

Sønderborg-modellen

Udviklingen af landdistrikterne i Sønderborg Kommune er forankret i den såkaldte Sønderborg-model, som er et formaliseret samarbejde mellem landsbylaug, Landsbyforum, Landdistriktsudvalget, politikerne og forvaltningen. Modellen har til formål at sikre lokalt ejerskab og en demokratisk proces, åben dialog mellem borgere, politikere og forvaltning for at fremme af differentieret udvikling af det lokale potentiale via menneskelige-, historiske- og stedbundne ressourcer.

Der er aktuelt 38 landsbylaug i kommunen. Alle laug arbejder med lokale udviklingsplaner (LUP/BLUP), som fungerer som omdrejningspunkt for samarbejdet mellem landsbylaug og Kommunen.

Landdistriktsudvalg (§17 stk. 4 udvalg)

I den seneste byrådsperiode (2022–2025) havde §17 stk. 4-udvalget en bred opgaveportefølje, herunder:

- Varetage landdistriktskoordinatorrollen
- Styrkelse af nærdemokrati og borgerinddragelse
- Koordinere arbejdet med de lokale udviklingsplaner
- Dialog med stående udvalg og landsbylaug
- Fordeling af midler til landdistrikterne efter politisk fastlagte retningslinjer
- Videndeling og samarbejde på tværs af landsbyer
- Arbejde for en enkel sagsgang og sagsbehandling i forhold til udvikling af landdistrikterne

Landdistriktsudvalget har været sammensat med 7 repræsentanter fra landdistrikterne og 5 byrådsmedlemmer, der repræsenterede alle fagudvalg.

Forvaltningens rolle

Sekretariat for Landdistrikter understøtter udvalgets arbejde og fungerer som én samlet indgang for landsbylaugene til Kommunen. Sekretariatet yder sparring, faciliterer processer, understøtter landsbylaugenes arbejde med projektudvikling, deling af viden- og erfaringer, og sikrer at relevante udvalg og forvaltninger samt landsbylaug bliver inddraget i udviklingen af landdistrikterne.

Med afsæt i forvaltningens orientering om den hidtidige håndtering af landdistriktsudvalget bedes Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, sammen med landdistrikts repræsentanter fra det tidligere § 17 stk. 4 udvalg for Bæredygtighed og Landdistrikter, drøfte proces, sammensætning, rammer og opgaver for det nye landdistriktsudvalg.

Landdistriktsudvalget understøtter Byrådets vision om landdistrikter og landsbyer som levende og eftertragtede bomiljøer med en lokal forankring og identitet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Drøftet.

Bilag

Styrelsesvedtægter-2022-2026

Punkt 3: 3. Temadrøftelse af boligudvikling i Sønderborg Kommune

26/14379

Sagsresumé

Byrådet vedtog den 28. august 2024 Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst, som fastlægger et mål om etablering af 2.500 nye boliger frem mod 2030. Sønderborg Kommune er kommet godt fra start og der er planlagt for et betydeligt antal nye boligmuligheder. Det har imidlertid vist sig som en udfordring at få tiltrukket relevante investorer til at få omsat handlemulighederne til konkrete boliger.

På den baggrund har Sønderborg Kommune indgået et samarbejde med Bitten & Mads Clausen Fonden (BMC) om at styrke kvaliteten i boligudviklingen og dermed øge investorernes interesse.

I regi af samarbejdet gennemføres tre workshops, der skal understøtte arbejdet med et strategisk kvalitetsprogram for boligudvikling i Sønderborg.

Den første workshop med fokus på boligbyggeri med kvalitet samt strategiske principper og ambitioner afholdes med udvalget på mødet.

Sagen understøtter Byrådets vision om målet om etablering af 2.500 nye boliger frem mod 2030.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at drøfte

- Arbejdet med et strategisk kvalitetsprogram for boligudvikling.

Sagsfremstilling

Masterplanen for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst, som fastsætter et mål om at etablere 2.500 nye boliger frem mod 2030, blev vedtaget af Byrådet den 28. august 2024. Sønderborg Kommune er kommet godt fra start, idet der allerede er planlagt et betydeligt antal nye boligmuligheder. Det har dog vist sig udfordrende at tiltrække de nødvendige investorer, der kan omsætte planerne til konkrete byggerier.

På den baggrund har Sønderborg Kommune modtaget en henvendelse fra Bitten & Mads Clausen Fonden (BMC) med et forslag om et samarbejde, der skal styrke kvaliteten i boligudviklingen og dermed øge investorernes interesse. I regi af dette samarbejde gennemføres en workshopserie, der faciliteres af Gehl Architects. Disse er en del af arbejdet med et strategisk kvalitetsprogram for boligudvikling i Sønderborg.

På Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets møde den 7. april 2026, afholdes den første workshop i rækken.

Formålet med den samlede workshopserie er at skabe:

- Fælles forståelse for målet for boligudviklingen og behov i dag
- Skabe viden om hvad det betyder at udvikle med kvalitet i 2026
- Inspiration til hvordan vi kan skabe 'godt boligliv' i Sønderborg
- Diskussion om muligheder og udfordringer

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Drøftet.

Punkt 4: 4. Drøftelse af forslag til helhedsplan for Dybbølområdet

25/16271

Sagsresumé

I forbindelse med Byrådets godkendelse af forslag til Kommuneplan 2023-2035 den 21. juni 2023 blev det besluttet, at der skal udarbejdes tre helhedsplaner for henholdsvis Havnbjerg, Dybbøl og Kær. Teknik- By- og Boligudvalget blev orienteret om igangsættelse af helhedsplan for Dybbølområdet på deres møde den 2. december 2025.

Helhedsplanen for Dybbølområdet er udarbejdet som led i den kommende kommuneplanrevision og skal understøtte en samlet og bæredygtig udvikling af området. Planen har boligudvikling, historien, naturen og landskabet som gennemgående greb.

Sagen understøtter Byrådets Vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber og grøn omstilling og jobvækst ved at gøre Dybbølområdet til et attraktivt sted at bo og besøge. Helhedsplanen bygger videre på bystrategien for Sønderborg og Sønderborg Kommunes Arkitektur- og bevaringspolitikens værdier om bæredygtighed og fremtidssikring samt målsætningen om at skabe områder, der har høj kvalitet og danner rammen om det gode liv.

Sagen understøtter desuden målet om 2500 nye boligenheder samt om, at blive 77.000 borgere i Sønderborg Kommune inden 2030.

Helhedsplanen for Dybbølområdet har fokus på hvordan de gode rammer for hverdagslivet styrkes, ved at bygge videre på kvaliteten i de eksisterende boligområder, bymiljøer og forbindelser, så dagligdagen bliver både tryk og velfungerende. Samtidig lægger planen vægt på at værne om det historiske landskab, som er en af områdets største kvaliteter. Planen viser hvordan udviklingen af Dybbøl kan ske med respekt for landskabet, samtidig med at opretholde de gode rammer for hverdagslivet. Planen peger samlet set på en bæredygtig og meningsfuld udvikling af byen, der både gavner borgere, besøgende og naturen.

Forslaget til helhedsplanen for Dybbølområdet fremgår af vedlagte bilag.

Sagen forlægges Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktudvalget til drøftelse.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at drøfte

- forslag til helhedsplanen for Dybbølområdet

Sagsfremstilling

Kommuneplan 2023-2035 blev godkendt af Byrådet den 21. juni 2023 hvori der skal udarbejdes tre helhedsplaner for henholdsvis Havnbjerg, Dybbøl og Kær. Helhedsplanen for Dybbølområdet er udarbejdet som led i den kommende kommuneplanrevision og skal understøtte en samlet og bæredygtig udvikling af området.

Med afsæt i en helhedsorienteret tilgang til planlægningen og blik for områdets udfordringer og potentialer, medvirker helhedsplanen for Dybbølområdet til at revidere og udpege nye arealer for boliger og rekreative områder. Store dele af det afgrænsede område er omfattet af Dybbølfredningen, som sætter en begrænsning for at finde nye arealer til blandt andet boligudvikling. Derfor er fokus i denne helhedsplan i høj grad på, hvordan der bedst muligt udnyttes det begrænsede areal, der er til rådighed og udnyttes det potentiale, der er i fredningen og dens muligheder.

Gennem en borgerinddragelsesproces fra november 2025 til januar 2026, der både omfattede dialogmøder med de lokale aktører, en digital StoryMap samt en workshop på Dybbølskolen, er borgerne i området blevet involveret i processen med skabelsen af forslaget til helhedsplan og flere af borgernes input og tanker ses repræsenteret i planen.

Forvaltningen anbefaler i helhedsplanen, at Dybbøl skal udvikles med følgende vision for øje:-

”Dybbøl skal fortsat udvikles som ramme for det gode hverdagsliv – tæt på naturen og forankret i historien”. Under denne vision ligger to temaer, som desuden rummer to udviklingsprincipper:

1. Det historiske landskab: Synliggøre og fremhæve det potentiale, der ligger i det historiske landskab.
2. Hverdagsliv og bosætning: Opretholde rammerne for det gode hverdagsliv og Dybbøl som attraktiv bosætnings by.

Særligt fokuserer helhedsplanen på at værne om det storslåede kulturhistoriske landskab, Dybbøl er en del af, og hvordan byen bedst muligt udvikles indenfor disse rammer, så det både giver mening for borgerne, besøgende og naturen.

I helhedsplanen for Dybbølområdet er der følgende anbefalede indsatser med tilhørende tiltag:

1. Det kulturhistoriske landskab
Forslaget peger på at styrke sammenhængen mellem byen og det fredede kulturhistoriske landskab ved at gøre adgangen mere enkel og nærværende gennem lette opholdssteder og tydelige stier og ankomstpunkter – uden at ændre på landskabets særlige karakter.
2. Boligudvikling
Forslaget lægger op til, at boligudvikling sker inden for de eksisterende rammer, blandt andet i udlagte boligområder og gennem omdannelse af udtjente bygninger. De grønne mellemrum foreslås fastholdt som vigtige byrumselementer.
3. Hverdagslivets knudepunkter
Der foreslås nye mødesteder og midlertidige greb, som kan udvikle sig til varige kvaliteter. Indsatserne har til formål at styrke den sociale og funktionelle sammenhængskraft i byen.
4. Bynatur
Forslaget peger på at gøre de grønne områder mere sammenhængende, funktionelle og tilgængelige – samtidig med respekt for fredningen og landskabets særlige karakter.
5. Livet ved vandet
Forslaget anbefaler at der skabes mere sammenhængende og hverdagsnær kyst med fokus på klimatilpasning og

rekreative tiltag.

6. Bevægelsesmønstre

Der foreslås nye og forbedrede forbindelser for gående og cyklister, så Dybbøl bindes bedre sammen, og de korte afstande – især til Sønderborg – udnyttes som en styrke.

Der henvises til vedlagte helhedsplan. Forslaget præsenteres for udvalget på mødet.

Videre proces

Forslag til helhedsplanen blev præsenteret ved et drop-in møde i Dybbøl den 16. marts 2026.

Ved drop-in mødet var der opbakning til fremtidsperspektivet i at styrke potentialet i Dybbølfredningen og samtænke grønne forbindelser i landskabet og naturen i byen. Derudover var særligt boligudvikling og mødesteder emner som optog de besøgende. Bemærkningerne er opsamlet og indarbejdet i forslaget.

Helhedsplanen forventes forelagt til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget godkendelse i maj 2026. Efter vedtagelsen indarbejdes helhedsplanen i næste kommuneplan.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet det er en drøftelsessag.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Drøftet.

Bilag

Udkast til helhedsplan for Dybbølområdet

Punkt 5: 5. Godkendelse af høring af forslag til lokalplan 4.8-2 Boligområde ved Klinting i Vollerup

24/8019

Sagsresumé

Teknik-, By- og Boligudvalget igangsatte den 5. marts 2024 udarbejdelsen af en lokalplan med tilhørende miljøscreening for et nyt boligområde ved Klinting i Vollerup. Lokalplanen udarbejdes for at muliggøre etablering af et boligområde ved Klinting i Vollerup, på matr.nr. 165, samt dele af matr.nr. 475a og 493 alle Vollerup, Ulkebøl. Området er beliggende i den sydøstlige yderkant af Vollerup og udgør et areal på ca. 78.600 m².

Området er i dag ikke lokalplanlagt, og forvaltningen vurderer, at en realisering af projektet kræver, at der udarbejdes en lokalplan for området. Forvaltningen vurderer, at lokalplanforslaget er i overensstemmelse med Sønderborg Kommuneplan 2023-2035. Det er derfor ikke nødvendigt at lave et kommuneplantillæg. Lokalplanen er placeret i en kategori B, jf. ABC-kategoriseringen.

Der er udarbejdet en miljøscreening af planen, som konkluderer, at forslaget til lokalplanen ikke medfører væsentlige miljøpåvirkninger og at der ikke er krav om at udarbejde en miljøvurdering.

Projektet understøtter Byrådets Vision 2022-2025 om udviklingen af kommunens lokalsamfund. Projektet understøtter ligeledes kommunens Arkitektur- og bevaringspolitikks værdier og målsætning om at skabe områder, der har høj kvalitet, hvad angår arkitektonisk indpasning, funktion og danner rammen om det gode liv i byer og bykerner. Ligeledes understøtter projektet Byrådets vision om 2.500 nye boligenheder og målet om 77.000 indbyggere frem mod år 2030.

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at godkende

- at lokalplanforslag 4.8-2 Boligområde ved Klinting, Vollerup sendes i offentlig høring i fire uger
- miljøscreeningen for området.

Sagsfremstilling

Teknik-, By- og Boligudvalget igangsatte den 5. marts 2024 udarbejdelsen af en lokalplan med tilhørende miljøscreening for et nyt boligområde ved Klinting i Vollerup.

Lokalplanen udarbejdes for at muliggøre 133 nye boligenheder i form af tæt-lav bebyggelse, samt den planlagte forlængelse af Rojgårdvej ud til Klinting. Området grænser op til eksisterende boligområder ved Klinting/Vollerup i den sydøstlige yderkant af Vollerup. Området udgør et areal på ca. 78.600 m².

Projektområdet er ikke lokalplanlagt. Forvaltningen vurderer, at en realisering af projektet kræver, at der udarbejdes en lokalplan for området.

Lokalplanen har til formål at fastlægge områdets overordnede anvendelse til boligformål i form af tæt-lav bebyggelse.

Området ligger i kommuneplanens rammeområde 4.8.001.B i Sønderborg Kommuneplan 2023-2035 og er udlagt til boligområde. Forvaltningen vurderer, at projektet er i overensstemmelse med kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendigt at lave et kommuneplantillæg.

Lokalplanen er i overensstemmelse med helhedsplanen for Vollerup, som blev vedtaget af Byrådet den 30. april 2025.

Forslaget til lokalplanafrænsningen er fastlagt ud fra matrikulære ejerforhold, kommuneplanens rammeområde 4.8.001.B samt afgrænsningen af nabolokalplan 4.8-1, som støder op til området.

Lokalplanområdet er beliggende i landzone, men vil overgå til byzone ved lokalplanforslagets endelige godkendelse.

Lokalplanen er placeret i en kategori B, jf. ABC-kategoriseringen.

Forudsat udvalgets godkendelse sendes lokalplanforslaget i offentlig høring i fire uger. Forvaltningen vurderer, at det ikke er nødvendigt at afholde et borgerinformationsmøde i forbindelse med den offentlige høring, da projektet, der muliggøres med lokalplanen, kun i begrænset omfang medfører ændringer af det bestående miljø, hvilket primært vil kunne opleves fra naboejendommene. Den 24. september 2024 afholdte forvaltningen en trafikcafé i forbindelse med helhedsplanen for Vollerup, hvori lokalplanområdet indgik.

Der er udarbejdet en miljøscreening af planen, som konkluderer, at forslaget til lokalplanen ikke medfører væsentlige miljøpåvirkninger og at der ikke er krav om at udarbejde en miljøvurdering.

Klimaforhold

Forvaltningen vurderer, at projektet ikke påvirkes væsentligt af klimaforhold.

Trafikale forhold

Projektet forventes ikke at medføre en væsentlig forøgelse af belastningen af vejen. Sønderborg Kommune betaler for anlæggelsen og forlængelsen af Rojgårdvej ud til Klinting. Vejen fungerer som stamvej til lokalplanområdet. Sideveje og interne veje inden for lokalplanområdet anlægges som private veje eller private fællesveje.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Godkendt.

Bilag

Lokalplanforslag 4.8-2 Boligområde ved Klinting i Vollerup

Miljøscreeningskema af Lokalplan 4.8-2

Punkt 6: 6. Godkendelse af igangsættelse af lokalplan for et boligområde ved Ulkebøldam, Sønderborg

26/4512

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har modtaget en henvendelse fra en privat udvikler, som ønsker at etablere et boligområde på matr.nr. 20a og del af matr.nr. 904, Ulkebøl ejerlav i Sønderborg. Der er indsendt et skitseforslag, som viser 53 tæt-lav boliger i ét til to plan.

Projektområdet ligger i tilknytning til den bevaringsværdige ejendom Ulkebøldam 9, som ejes af udvikler. Denne ejendom ønskes indlemmet i planlægningen, med henblik på at istandsætte og omdanne ejendommen til fællesfaciliteter for de nye boliger eller alternativt til hotel- og vandrehjemslignende værelsesudlejning.

Forvaltningen vurderer, at det ansøgte projekt kræver udarbejdelse af en ny lokalplan. Projektet er ikke i overensstemmelse med kommuneplanen, og det er derfor nødvendigt at udarbejde et kommuneplantillæg.

Grundet udviklingsområdets beliggenhed, hvor der er stedkendte udfordringer i forhold til blandt andet trafikafvikling og trafikstøj, blev der i Sønderborg Kommuneplan 2023-2035 fastlagt rækkefølgebestemmelser i kommuneplanrammen for området. Heri fastlægges, at området kun må lokalplanlægges til boligformål, hvis de vejledende grænseværdier for trafikstøj kan overholdes, og der kan sikres en hensigtsmæssig trafikafvikling i Ulkebøl og omkringliggende områder.

Derfor er der blevet udarbejdet en trafikanalyse og en støjrapport på baggrund af det indsendte skitseprojekt, som belyser forholdene samt hvilke tiltag, der vil være nødvendige for at opfylde rækkefølgebestemmelsernes forudsætninger.

Forudsat udvalgets godkendelse placeres lokalplanen i en kategori A jf. ABC-kategoriseringen for lokalplaner.

Sagen understøtter Byrådets Vision om at sikre udvikling af byer og lokalsamfund samt et varieret boligudbud. Projektet understøtter desuden målsætningen om 2500 nye boligenheder samt om, at blive 77.000 borgere i Sønderborg Kommune inden 2030.

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at godkende

1. at der udarbejdes en lokalplan med kommuneplantillæg for udvikling af matr.nr. 20a og 904, Ulkebøl Ejerlav i Sønderborg.

eller

2. at der udarbejdes en lokalplan for udvikling af matr.nr. 20a og 904, Ulkebøl Ejerlav, Sønderborg sideløbende med kommuneplanrevisionen.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune har modtaget en henvendelse fra en privat udvikler, som ønsker at etablere et boligområde på matr.nr. 20a, Ulkebøl ejerlav og del af matr.nr. 904, Ulkebøl ejerlav i Sønderborg. Der er indsendt et skitseforslag, som viser 53 tæt-lav boliger i ét til to plan.

Projektområdet ligger i tilknytning til den bevaringsværdige ejendom Ulkebøldam 9, matr.nr. 904, Ulkebøl ejerlav, som ejes af udvikler. Denne ejendom ønskes indlemmet i planlægningen, med henblik på at istandsætte og omdanne ejendommen til fællesfaciliteter for det nye boligområde, eller alternativt til hotel- og vandrehjemslignende værelsesudlejning.

Projektområdet på matr.nr. 20a, Ulkebøl ejerlav er ikke lokalplanlagt, og forvaltningen vurderer, at det ansøgte projekt kræver udarbejdelse af en ny lokalplan. Ejendommen Ulkebøldam 9 er omfattet af gældende lokalplan 4.6-10 Bevarende lokalplan for Ulkebøldam, Sønderborg. Den ønskede anvendelse kan ikke rummes inden for lokalplanens rammer, og derfor vil det kræve ændring af plangrundlaget at muliggøre projektet. De gældende bestemmelser for bevaring, ombygning og fremtidig istandsættelse af ejendommen forventes i den forbindelse videreført.

Ifølge Sønderborg Kommuneplan 2023-2035 ligger projektområdet i rammeområderne 4.6.002.F og 4.6.006.B, Boligområde nord for Ulkebøldam, som udlægger anvendelsen til rekreativt område og boligformål i form af tæt-lav og åben-lav boligbebyggelse.

Etablering af hotel- og vandrehjemslignende værelsesudlejning i Ulkebøldam 9 kan ikke rummes inden for anvendelsesbestemmelsen i kommuneplanens rammedel. Derfor vil det være nødvendigt at udarbejde et kommuneplantillæg parallelt med lokalplanen eller foretage ændringerne i forbindelse med kommuneplanrevisionen.

Grundet områdets beliggenhed, hvor der er stedkendte udfordringer i forhold til blandt andet trafikafvikling i og omkring Ulkebøldam, lokale bekymringer om trafikikkerhed samt vejbyggelinje og trafikstøjspåvirkning fra Omfartsvejen, anbefalede forvaltningen ved den seneste revision af kommuneplanen i 2023 at ændre boligramme 4.6.006.B til rekreativt område.

Byrådet besluttede dog på mødet den 20. december 2023 at bibeholde anvendelsen til boligformål og indarbejde rækkefølgebestemmelser i kommuneplanrammen for området. Heri fastlægges, at området kun må lokalplanlægges til boligformål, hvis det kan sikres at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for trafikstøj kan overholdes i boliger og på udendørs opholdsarealer. Ligeledes skal der rent trafikalt kunne sikres løsninger, så den øgede trafik fra området kan afvikles hensigtsmæssigt i Ulkebøl og de tilstødende områder. Disse skal tilvejebringes, inden eller i tidsmæssig sammenhæng med eventuel udvikling af området.

På den baggrund er der udarbejdet en trafikanalyse og en støjkortlægning med afsæt i det indsendte skitseprojekt, som belyser hvilke tiltag, der vil være nødvendige for at opfylde rækkefølgebestemmelsernes forudsætninger.

Støjkortlægningen konkluderer, at den del af bebyggelsen, der placeres nærmest Omfartsvejen maksimalt kan opføres i ét plan. Det vil samtidig være nødvendigt, at bygherre etablerer en støjskærm med en højde på 6 meter langs skel mod Omfartsvejen på matriklerne 72b, 904 og 20a, hvis projektet skal kunne overholde de vejledende støjgrænser (se vedlagte bilag). Kortlægningen tager ikke højde for fremtidssceneriet for en eventuel udvidelse af Omfartsvejen.

Ifølge kommunens landskabskarakteranalyse ligger området inden for Sønderborg bylandskab, der bærer præg af lavtliggende fjordlandskaber Spang Nor og Kydsnor mod nord. Mod syd opleves i dag en forholdsvis uforstyrret byrand langs den gamle Ulkebøldam, som afskærmes af karaktergivende beplantning på begge sider af vejen. I 2025 er

beplantningsbæltet langs lokalplanområdet imidlertid blevet udtyndet forholdsvis kraftigt, hvilket bevirker, at der langs strækningen er direkte indkig til planområdet.

Forvaltningen vurderer, at en støjskærm af den nødvendige skala rent stedligt og landskabeligt kan medføre en uhensigtsmæssig påvirkning af bylandskabet langs Omfartsvejen, medmindre de eksisterende beplantningsstrukturer opretholdes, og der i planlægningen stilles krav om et supplerende plantebælte nord for støjskærmen.

Samtidig vil etablering af støjskærmen ændre den stedlige oplevelse i landsbyområdet Ulkebøldam og de bevaringsinteresser, der via gældende plangrundlag er søgt opretholdt. Det bør således være en forudsætning, at støjskærmen begrønnes i dens fulde udstrækning.

I vedlagte bilag fremgår et principsnit, som illustrerer støjskærmens placering og højde i forhold til nærområdet og den påtænkte, nye rækkehusbebyggelse.

I forbindelse med lokalplanprocessen miljøscreener forvaltningen projektet for at afklare, om medfører væsentlige miljøpåvirkninger og af den grund kræver, at der foretages en miljøvurdering.

Området ligger i byzone og forbliver i byzone efter lokalplanudarbejdelsen.

Forudsat udvalgets godkendelse placeres lokalplanen i en kategori A jf. ABC-kategoriseringen for lokalplaner. Det betyder, at forvaltningen afholder et informationsmøde eller et drop-in møde som en del af den offentlige høring og, at endelig godkendelse af et forslag til lokalplanen skal behandles i Byrådet.

Det ligger til grund for A-kategoriseringen, at projektet kræver en ændring af kommuneplanen samt, at det kan vise sig nødvendigt at foretage en miljøvurdering. Endelig vurderes projektet at have offentlighedens interesse med baggrund i det ønskede bebyggelsesomfang og de beskrevne, stedkendte forhold.

Klimaforhold

Forvaltningens indledende screening af projektet har konkluderet, at et større opland har naturlig strømningsvej ind i projektområdet og, at der er manglende kapacitet i det eksisterende system. Derfor vil der være behov for at få udarbejdet en vandhåndteringsplan i forbindelse med lokalplanudarbejdelsen, som belyser, hvordan projektet sikrer, at afledning af overfladevand kan håndteres uden at påvirke omkringliggende arealer.

Trafikale forhold

På baggrund af rækkefølgebestemmelserne i kommuneplanrammen er der udarbejdet en trafikanalyse, som belyser de trafikale forhold i området. Heri konkluderes det, at projektet rent kapacitetsmæssigt ikke vil medføre trafikafviklingsproblemer. Dog peger analysen på en række trafiksikkerheds- og tryghedsfremmende anbefalinger, som kan give afledte anlægsudgifter og afledt drift.

For at imødekomme disse trafikale hensyn, som også har været påpeget ved tidligere overvejelser om udvikling af området, vil forvaltningen få udarbejdet et trafiksikkerhedsprojekt. Hvis ikke det er muligt at realisere projektet for midler i de årlige bevillinger til trafiksikkerhed, så fremlægges en separat sag eller anlægsforslag om finansiering af anlægsarbejderne via den kommende budgetlægning.

For at sikre mulighederne for tilstrækkelig udvidelse af Omfartsvejen, som konsekvens af en fremtidig broforbindelse Als-Fyn, skal det overvejes nøje, om der kan gives tilladelse til byggeri på arealer omfattet af vejbyggelinje. Det er dog Vejdirektoratet der er myndighed for Omfartsvejen, og som træffer afgørelse herom.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Punkt 1 – Godkendt.

Bilag

Lokalplanafgrænsning og principsnit

Punkt 7: 7. Godkendelse af projektering af beskyttelsestiltag mod bølgepåvirkning på Strandpromenaden

25/1414

Sagsresumé

I denne sag anbefales udvalget at træffe beslutning om igangsætning af skitseprojektering og økonomisk overslag for flere varianter af beskyttelsestiltag på Strandpromenaden i Sønderborg.

Tiltagene blev, sammen med flere andre beskyttelsesmetoder, drøftet på udvalgets møde den 3. marts 2026, og blev også drøftet flere gange i 2025 i Teknik-, By- og Boligudvalget. Sidstnævnte udvalg besluttede den 10. juni 2025 at søge budgetmidler til gennemførelse af et tiltag med ombygning af granithammer og styrkefugning af klinkebelægningen (alternativ 1b + 3). Ved budgetforhandlingerne for 2026-2029 blev der dog ikke afsat midler til dette.

Da de præsenterede beskyttelsestiltag hidtil har været på konceptniveau, og på baggrund af udvalgets drøftelser den 3. marts 2026, anbefaler forvaltningen at der, som baggrund for et fornyet anlægforslag til budgetforhandlingerne, igangsættes en skitseprojektering og økonomisk overslag for nogle kombinationer af beskyttelsestiltag, inden der træffes endelig beslutning om hvilke tiltag der bør indgå i budgetforhandlingerne for 2027-2030.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber, samt visionen om turisme, da den smukt anlagte og velbesøgte Strandpromenade yder et væsentligt bidrag til Sønderborgs identitet som kystnær og naturskønt beliggende by.

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at godkende

- at der igangsættes skitseprojektering inkl. økonomisk overslag af løsningsforslag 3 (forhøjet granithammer med vandafvisende "næse") og
- at der igangsættes skitseprojektering inkl. økonomisk overslag af løsningsforslag 1a (klinker udlagt på betonlag) + 3 og
- at der igangsættes skitseprojektering inkl. økonomisk overslag af løsningsforslag 1b (klinker med styrkefuge) + 3 og
- at udgiften til skitseprojektering og økonomisk overslag finansieres af eksisterende driftsramme til vejbelægninger.

Sagsfremstilling

Strandpromenadens kystnære beliggenhed har altid medført risiko for bølgeskader på promenaden, når højvande har været kombineret med kraftig vind fra sydøst.

De tidligst dokumenterede skader stammer fra 1940'erne. Siden promenadens ombygning i 2016-2017 har skader været særligt synlige når klinkebelægningen er blevet revet op. Under stormfloden i 2023, der betragtes som en 100-års hændelse, blev også granithammeren slået af.

Skaderne på klinkebelægningen opstår når store mængder vand fra bølger slår ned på belægningen fra stor højde. Strandpromenaden kan tåle at stå under vand, bare der ikke køres på den så længe gruslagene under klinkerne er opblødt.

Forvaltningen har i nogle år arbejdet med et varslingsystem, hvor der udlægges beskyttelsesplader på klinkerne ved særlige kombinationer af vandstand og vindretning. Denne beskyttelse har haft en vis virkning, men den er arbejdskrævende, og er ikke sikker nok.

I 2021 blev klinkerne på en strækning forsøgsvist omlagt og påført en belægningsforsegler til styrkelse af klinkebelægningen. Denne beskyttelse har også haft en vis virkning, men er alligevel gået i stykker tæt på granithammeren, hvor vandet fra bølgeslag slår kraftigst ned på klinkebelægningen.

Efter de omfattende skader i 2023 blev det besluttet at undersøge, hvordan promenaden kan beskyttes bedre mod bølgerne. Der blev udarbejdet forslag til, hvordan selve promenaden kan ændres konstruktivt og ligeledes hvordan der kan etableres bølgedæmpende anlæg ude i vandet. Forslagene blev drøftet i Teknik-, By- og Boligudvalget flere gange i 2025, herunder også med deltagelse af Natur-, Klima-, og Miljøudvalget, da flere beskyttelsesforslag drejer sig om anlæg ude i vandet.

De konkrete beskyttelsesforslag blev beskrevet i to notater, som er vedlagt her som bilag (samme versioner som i 2025). Desuden er vedlagt et kortbilag som svarer til strækningen i indstillingsteksten. De konkrete beskyttelsesforslag er fremlagt på konceptniveau, hvilket vil sige at den mere præcise konstruktion og økonomi kræver yderligere projektering.

Konceptforslag til konstruktive ændringer af selve Strandpromenaden er opsummeret i tabellen herunder. Forslagene er uddybet i Bilag 1.

Løsningsforslag	Bemærkninger	Anlægsoverslag
	Høj robusthed	
	Nuværende æstetik bevares	
1a) Styrkelse af belægningen med fastgørelse af klinkerne på et betondæk, og med en tæt, fast cementbundet fuge.	Kan udføres på delstrækning	Ca. 3-4 mio. kr.
	Tænkes kun udført på særligt skaderamt strækning (ca. 240 m.)	
	Vurderes ikke robust nok til at stå alene	
	Nuværende æstetik bevares	
1b) Styrkelse af belægningen med en permeabel, fast fuge.	Kan udføres på delstrækning	Ca. 0,5 mio. kr.
	Tænkes kun udført på særligt skaderamt strækning (ca. 240 m.)	
2a) Udskiftning af klinkebelægning til børstet beton	Høj robusthed	Ca. 8-10 mio. kr.

	Nuværende æstetik ændres radikalt	
	Bør udføres i hele promenadens længde	
	Høj robusthed	
2b) Udskiftning af klinkebelægning til asfalt	Nuværende æstetik ændres radikalt	Ca. 5-7 mio. kr.
	Bør udføres i hele promenadens længde	
	Høj robusthed	
3) Udskiftning af sten i granithammeren til sten med "næse" samt med ekstra forankring i muren.	Nuværende æstetik bevares	
	Kan udføres på delstrækning	Ca. 2 mio. kr.
	Tænkes kun udført på særligt skaderamt strækning (ca. 240 m.)	
	Høj robusthed	
	Nuværende æstetik bevares	
4) Kombination af forslag 1b) og 3)	Kan udføres på delstrækning	Ca. 2-3 mio. kr.
	Tænkes kun udført på særligt skaderamt strækning (ca. 240 m.)	

Konceptforslag til beskyttende anlæg i vandet foran Strandpromenaden er opsummeret herunder. Forslagene er uddybet i Bilag 2.

Løsningsforslag	Bemærkninger	Anlægsoverslag
	Større strandareal opstår	
	Problem med begrænset udsyn fra kysten er lille	
1) Vinkelrette høfder ud fra kysten (svarende til eksisterende ved Fluepapiret) samt anlæg af tilhørende strande	Risiko for øget sandfygning eller tangproblemer.	Ca. 6 mio. kr. / høfde
	Stort dokumentationsbehov i forhold til kystbeskyttelse og havmiljø.	
	Problem for Vikingeklubben?	
2) Forhøjelse af muren af hensyn til klimasikring, samt udskiftning af sten i	Svarer delvist til forslag 3) ovenfor, men skal udføres for hele Strandpromenaden.	Ca. 8-12 mio. kr.

granithammer til sten med "næse"

Mur forhøjes af hensyn til klimasikring, og skal formentligt forstærkes ekstra på grund af den øgede højde (op til 90 cm. højere end nu).

Reduceret udsyn fra, samt hen over promenaden.

Effektiv reduktion af bølgeenergi på muren

Reducerer behov for forhøjelse af murens kote i relation til klimasikring

Kan udføres på delstrækning, fx på den mest skaderamte del (240 meter).

3) Stensætning umiddelbart foran Strandpromenadens mur

Ændrer udsigten fra Strandpromenaden, idet vandet er længere væk. Går man fortsat tur ved vandet?

Ca. 5.900 kr/m, eller ca. 2 mio. kr. for 240 meter.

Behov for dokumentation i forhold til kystbeskyttelse og havmiljø.

Kræver nærmere undersøgelser af teknisk løsning i forhold til mur m.m.

Reducerer bølgelast på væggen, svarende til stensætning foran muren.

Reducerer behov for forhøjelse af murens kote i relation til klimasikring

4) Parallelle bølgebrydere langs kysten

Potentiel mulighed for etablering af strand bag bølgebryderne.

Ca. 9.400 kr/m., eller skønsvist 2 mio. kr. for beskyttelse af strækningen mellem lystbådehavn og Vikingeklubben.

Udsigten til fjorden ændres.

Udfordringer med vandudskiftning?

Stort dokumentationsbehov i forhold til kystbeskyttelse og havmiljø.

Problem for Vikingeklubben?

Anlægsoverslag i vandet foran Strandpromenaden skønnes at være behæftet med en noget større usikkerhed end anlægsoverslag for konstruktive ændringer af Strandpromenaden, da der er tale om mere komplicerede anlæg, hvor også materialepriserne kan variere meget.

Det er forvaltningens vurdering, at en forøget beskyttelse af Strandpromenaden bør startes med de billige og mindst indgribende tiltag og ombygninger på land, hvor bølgerne afvises og hvor den eksisterende, karakterfulde klinkebelægning bevares og forstærkes.

Forvaltningen bemærker også at meget indgribende og kostbare beskyttelsesmetoder nu, kan vise sig alligevel ikke at være passende i forhold til de klimatiske forandringer, som sker om 30 eller 50 år.

Skitseprojektering og økonomiske overslag vurderes at kunne være færdige om 3-4 måneder, hvorefter der fremlægges en beslutningssag til udvalget, om valg af beskyttelsestiltag til indspil i budgetforhandlingerne 2027-2030.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, i det udgiften til skitseprojektering og økonomisk overslag finansieres af eksisterende driftsramme til vejbelægninger, og fordi udgiften til beskyttelsestiltagene medtages til budgetforhandlingerne 2027-2030.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Godkendt.

For stemte 6 bestående af S, A, O og V. Imod stemte 1 bestående af I Claus Damm Johansen ønskede følgende mindretalsudtalelse, jf. Styrelsesloven § 13, stk. 2: I stemte imod, idet det vurderes, at det er utilstrækkeligt belyst og derfor ikke i tilstrækkelig grad forventes at adressere problemstillingen. Samtidig ønsker LA, at alternative løsninger belyses.

Bilag

Bilag 2: Kystbeskyttelse foran Strandpromenaden

Bilag 1: Konstruktive ændringer af Strandpromenaden

Kortbilag - løsningsforslag 4

Punkt 8: 8. Godkendelse af anvendelse af budgetmidler til projektering af trafikikkerhedstiltag på Egersundbroen

26/11241

Sagsresumé

I denne sag anbefales Byrådet at godkende en alternativ anvendelse af de budgetmidler, som i budgetforlig 2026-2029 blev tildelt til et trafikikkerhedsprojekt på Egersundbroen.

Baggrunden for anbefalingen er, at de tildelte midler ikke kan dække både projektering og udførelse af de tiltag som forventes at være nødvendige for at opnå tilstrækkelig trafikikkerhed ved Egersundbroen.

Derfor foreslår forvaltningen, at der i første omgang gennemføres en projektering af tiltagene, inkl. økonomisk overslag, så der i de kommende budgetforhandlinger for 2027-2030 kan prioriteres midler til fuld gennemførelse af et trafikikkerhedsprojekt.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber, samt visionen om turisme, via forbedring af cykelinfrastruktur og færdselsmuligheder for gående.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at Byrådet godkender

- at bevillingen på 0,25 mio. kr., som i budget 2026-2029 er afsat i budgetår 2026, anvendes til udførelse af et skitseprojekt inkl. økonomisk overslag
- at den endelige finansiering af trafikikkerhedsprojektet indgår som anlægforslag i budgetforhandlingerne for 2027-2030.

Sagsfremstilling

På Egersundbroen er der ikke gode forhold for de bløde trafikanter, og vejstrækningerne på begge sider af broen får ikke i tilstrækkelig grad kanaliseret de bløde trafikanter rigtigt ind på broen.

Stierne hen over broen er smalle, og skal rumme både cyklister og gående.

Cyklister fra Gråsten-siden har en tendens til at færdes mod Egersund på den nordlige side af broen (modsat færdselsretningen), da krydsning for cyklister til den sydlige sti kun kan ske i krydset ved Sildekulevej, og da mange cyklister færdes ind på Brovej og Egersundbroen fra en trampesti op ad skråningen fra Toftvej, tæt på broen.

Derfor tænkes broens afmærkning lavet om, så antallet af spor til bilkørsel reduceres fra 4 til 2, for derved at frigive plads til bløde trafikanter.

Der er tidligere gennemført ændringer af vejafmærkningen, samt diverse andre trafikikkerhedsmæssige ændringer i vejkryds ved Egersund, tæt på broen, og det kan vise sig relevant at inddrage disse steder igen, når Egersundbroens afmærkning og faciliteter for bløde trafikanter skal optimeres.

Det afsatte beløb på 0,25 mio. kr. i budget 2026 er ikke tilstrækkeligt til at få gennemført de påtænkte trafikikkerhedstiltag, og derfor foreslås midlerne anvendt alene til projektering og økonomisk overslag. Dette vil give større sikkerhed for, hvilke tiltag der er nødvendige, og dermed et mere oplyst grundlag for tildeling af midler via de kommende budgetforhandlinger.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, i det finansieringen af skitseprojektet og økonomisk overslag kan afholdes indenfor det afsatte budget i 2026 samt finansieringen af trafikikkerhedsprojektet medtages til budgetforhandlingerne for år 2027-2030.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget anbefaler indstillingen.

Punkt 9: 9. Godkendelse af nedrivning af en bevaringsværdig bygning på Kværsløkke 3, Kværs

25/16122

Sagsresumé

Ejer har ansøgt om tilladelse til nedrivning af en bevaringsværdig bygning på Kværsløkke 3, 6300 Gråsten (bygning nr. 1).

Bygningen er registreret med en bevaringsværdi på 3 (høj bevaringsværdi) i henhold til SAVE-skalaen. SAVE er et værktøj til at registrere og vurdere bygningers bevaringsværdi ud fra en række forskellige parametre, hvor bygninger gives en karakter fra 1–9.

Registreringen betyder, at bygningen ikke må nedrives, før nedrivningen har været offentligt bekendtgjort, og kommunen har meddelt ejeren, om den vil nedlægge forbud jf. planlovens § 14 mod nedrivning. Et forbud efter Planlovens §14 er et planlægningsværktøj, hvor der midlertidigt kan udstedes forbud mod ændret anvendelse, nedrivning eller bebyggelse m.v., mens en ny lokalplan udarbejdes.

Nedrivningen har været i fire ugers offentlig høring i perioden den 30. januar 2026 til den 27. februar 2026. Der er kommet to bemærkninger under den offentlige høring.

Forvaltningen anbefaler, at der meddeles tilladelse til nedrivning af bygningen på Kværsløkke 3, Gråsten.

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at godkende

- nedrivning af Kværsløkke 3, Gråsten.

Sagsfremstilling

Ejer har ansøgt om tilladelse til nedrivning af en bevaringsværdig bygning på Kværsløkke 3, Gråsten, der er opført i år 1937.

Ejendommen består, foruden stuehuset (bygning nr. 1), ligeledes af en tilbygning (bygning nr. 2), som ikke er udpeget med bevaringsværdier mellem 1 - 4. Denne indgår i nedrivningsansøgningen, men er ikke omfattet af den offentlige høring eller nærværende beslutningssag, da den ikke er udpeget som bevaringsværdig.

Ejendommen Kværsløkke 3, Gråsten er registreret med en bevaringsværdi på 3 (høj bevaringsværdi) i henhold til SAVE-skalaen. SAVE er et værktøj til at registrere og vurdere bygningers bevaringsværdi ud fra en række forskellige parametre, hvor bygninger gives en karakter fra 1–9.

Registreringen betyder, at bygningen ikke må nedrives, før nedrivningen har været offentligt bekendtgjort, og kommunen har meddelt ejeren, om den vil nedlægge forbud jf. planlovens § 14 mod nedrivning.

Ejendommen er udført i 1937 og er et eksempel på dansk Bedre Byggeskik med træk af tidlig funktionalisme. Bygningen repræsenterer en tidstypisk bolig fra 1930'erne og afspejler både perioden og områdets byggeskik. Ejendommen ligger solitært i det åbne land og indgår i et lille, spredt bebyggelsesmønster.

Bygningen har gennem årene gennemgået flere til- og ombygninger, hvilket har påvirket bygningens oprindelige arkitektur og originalitet, men fremstår stadig som en delvis velbevaret repræsentant for sin type med karakteristiske form og materialeholdning.

Konsekvensen af et forbud mod nedrivning

Konsekvensen af et forbud vil være, at landmiljøet og de kulturhistoriske værdier, der knytter sig til bygningen og bygningskulturen, herunder dennes historiske værdi, bevares. Bygningen vil dermed forblive et vidnesbyrd om vores egnstraditioner for fremtiden.

Et forbud vil betyde, at der nedlægges forbud mod nedrivning efter planlovens § 14. Dette indebærer, at der inden for ét år skal udarbejdes og politisk godkendes et lokalplanforslag med bevarende bestemmelser, som skal sikre bygningen mod nedrivning.

Såfremt forbud mod nedrivning fastholdes efter vedtagelse af lokalplanen, kan ejer, jf. planlovens § 49, stk. 1, forlange ejendommen overtaget af kommunen mod betaling. Jævnfør planlovens § 49, stk. 2 påhviler overtagelsespligten dog kun kommunen, hvis der er et væsentligt misforhold mellem ejendommens afkastningsgrad og afkastningsgraden for ejendomme med en lignende beliggenhed og benyttelse, som ikke er omfattet af et nedrivningsforbud. Grundlaget for kommunens overtagelsespligt vurderes af Taksationskommissionen. Der vil være usikkerhed forbundet med vurderingen af, om der er grundlag for overtagelsespligt, men det vurderes i dette tilfælde, at der er en væsentlig sandsynlighed i forhold til tidligere praksis fra Taksationskommissionen.

Konsekvensen af en tilladelse til nedrivning

Hvis bygningen nedrives, vil en del af den tilbageværende bestand af denne bygningstype gå tabt som repræsentant for vores egnsbyggeskik. Dog anbefaler forvaltningen, at der gives tilladelse til nedrivning af bygningen, da den i væsentlig grad er ombygget, samt da bygningen ikke udgør et særligt eller unikt eksempel på byggestilen. Sidst indgår bygningen ikke i et område som er helstøbt og velbevaret med lignende bygninger og helhed. Sidst er ejendommen ikke beliggende i et værdifuldt kulturmiljø, hvilket reducerer konsekvensen af nedrivningen.

Med baggrund i overstående vurderer forvaltningen, at et forbud jf. planlovens § 14 og udarbejdelse af en bevarende lokalplan for ejendommen ikke bør prioriteres og nedrivning derfor tillades.

Nedrivningen har været i fire ugers offentlig høring i perioden den 30. januar 2026 til den 27. februar 2026. Der er kommet to bemærkninger under den offentlige høring. Høringssvarene omhandler bl.a. orientering om flagermus, samt at det vil være mere miljøvenligt at bevare bygningen.

Forvaltningen anbefaler, at der meddeles tilladelse til nedrivning af bygningen på Kværsløkke 3, Gråsten.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Godkendt.

Bilag

Hørings svar og vurderinger

Kort og billeder

Bygningsbeskrivelse og bevaringsværdi

Punkt 10: 10. Godkendelse af ansøgninger til Puljen til Mellefinansiering (LAND)

18/7038

Sagsresumé

Puljen til Mellefinansiering giver mulighed for, at foreninger i landdistrikterne kan bevilges et midlertidigt kommunalt lån, når foreningerne mangler likviditet til konkrete almennyttige projekter på grund af forskydninger i udbetalingen af projektmidler fra Lokale Aktions Grupper (LAG) eller lignende projekter.

Byrådet har afsat en mellefinansieringspulje på 1.000.000 kr. i årene 2022 - 2026 i henhold til Byrådets beslutning den 26. januar 2022. Byrådet har den 27. november 2024 godkendt, at Puljen til Mellefinansiering (LAND) fremadrettet har et årligt råderum på 0,6 mio. kr. til mellefinansiering af almennyttige projekter i landdistrikterne.

Der er modtaget tre ansøgninger fra Foreningen Cykelfærgens Venner, Landsbygruppen for Tandslet Sogn og Adsbøl Borgerforening, der modtog tilsagn fra LAG Sønderborg-Aabenraa.

Inden udlodningen af midler er der 848.000 kr. i puljen.

Sagen understøtter Byrådets Vision om landdistrikter og landsbyer som levende og eftertragtede bomiljøer med en lokal forankring og identitet.

I den tidligere byrådsperiode havde Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter beslutningskompetencen i denne type sager. Indtil et nyt §17 stk. 4 landdistriktsudvalg er etableret, har Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget beslutningskompetencen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at godkende

- ansøgninger om mellefinansiering på i alt 270.618,75 kr. Er der ikke midler nok i puljen, stilles restbeløbet i kø.

Sagsfremstilling

Byrådet har etableret Puljen til Mellefinansiering (LAND) for at imødekomme en særlig udfordring i landdistrikterne. Når landdistrikterne får tildelt projektmidler fx LAG-midler fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen, udbetales midlerne ofte i slutningen af projektførelsen, hvilket udfordrer projektholders likviditet.

Denne udfordring imødekommes ved at give projektholder en midlertidig mellefinansiering i form af et lån, der senere tilbagebetales til kommunen, når de bevilgede puljemidler bliver udbetalt til projektholderen. Der skal være tale om et almennyttigt projekt i kommunens landdistrikter.

Mellefinansiering forudsætter i de enkelte tilfælde, at der blandt andet er dokumenteret fuld finansiering af projektet, ligesom udbetalingen sker i rater. Øvrige foranstaltninger med henblik på at minimere risikoen fremgår af regelsættet for opnåelse af mellefinansiering.

Ansøgninger til Puljen til Mellefinansiering (LAND):

1. Foreningen Cykelfærgens Venner søger om mellefinansiering på 67.500 kr. til projektet: Fra vand til land. Projektet, j.nr. 25-0228698, er indstillet af LAG-bestyrelsen den 16/9 2025 og har modtaget tilsagn af Plan- og Landdistriktsstyrelsen den 15/12 2025.
2. Landsbygruppen for Tandslet Sogn søger om mellefinansiering på 55.618,75 kr. til projekt: Etablering af nyt legeområde ved torvet i Tandslet -et samlingspunkt for fællesskab, leg og nye begyndelser. Projektet, j.nr. 25-0263699, er indstillet af LAG-bestyrelsen den 14/1 2026 og har modtaget tilsagn af Plan- og Landdistriktsstyrelsen den 12/2 2026.
3. Adsbøl Borgerforening søger om mellefinansiering på 147.500 kr. til projekt: Fællesskabsoaser i Adsbøl. Projektet, j.nr. 25-0259255, er indstillet af LAG-bestyrelsen den 14/1 2026 og har modtaget tilsagn fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen den 11/2 2026.

Mellefinansiering er betinget af, at det endelige tilsagn om LAG-tilskud fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen indsendes til Sekretariat for landdistrikter, og at projektholder og Sønderborg Kommune underskriver en aftale om tilbagebetaling, hvis det udbetalte beløb fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen er mindre end det beløb, der oprindeligt er bevilliget i Puljen til Mellefinansiering (LAND).

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, i det mellefinansieringen kan afholdes indenfor den afsatte budgetramme.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Godkendt.

Bilag

Kriterier for pulje til mellefinansiering LAND.pdf

**Punkt 11: Lukket: 11. Godkendelse af model for ibrugtagningstilladelser -
(Lukket punkt)**

24/4791

Punkt 12: Lukket: 12. Orientering om Sønderborg Havn - (Lukket punkt)

26/3604

Punkt 13: Lukket: 13. Orientering om udvikling af grund - (Lukket punkt)

26/3781

Punkt 14: 14. Orientering om Udviklingsplan Jyllands østkyst SYD

26/3345

Sagsresumé

En række centrale turismeaktører, herunder Dansk Kyst- og Naturturisme, Destination Trekantområdet, Destination Kystlandet og Destination Sønderjylland, har udarbejdet et fælles oplæg til en udviklingsplan for turismen i 10 kommuner: Udviklingsplan Jyllands Østkyst SYD (Udviklingsplan SYD). Udviklingsplanen indeholder en række anbefalinger til, hvordan kommunerne kan styrke turismen gennem øget turismeomsætning og antal overnatninger - heraf flere overnatninger uden for højsæsonen - frem mod 2030.

Baggrunden for Udviklingsplan SYD er en række kerneudfordringer og potentialer for turismen langs Jyllands østkyst. Ét af delelementerne i udviklingsplanen er en række indsatsområder, som skal være med til at udmønte udviklingsplanen. Sønderborg Kommune indgår i flere af indsatsområderne.

Udviklingsplan SYD udgør et analytisk grundlag for i højere grad at indtænke turisme i kommunale planer, både på turismeområdet og i forhold til fysisk planlægning og infrastruktur. Som en konsekvens af udviklingsplanen er det muligt for kommunerne at ansøge midler til projekter under udviklingsplanen. Sønderborg Kommune er i gang med at søge om midler til et delprojekt, som skal bidrage til realisering af fase 2 af projekt Den Kongelige Køkkenhave.

Udviklingsplan SYD forelægges Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget til orientering.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Turismen langs Jyllands Østkyst har en række kerneudfordringer og potentialer:

- Turismeforbruget udgør ca. en fjerdedel af det samlede nationale turismeforbrug, men har potentiale til en højere andel (op mod 30 pct.).
- Den turismeskabte værditilvækst ligger under landsgennemsnittet.
- Erhvervsturismen udgør 25 pct. af den samlede turisme i regionen (med lokale forskelle), men har potentiale til en højere andel.
- Udnyttelsen af feriehuse som overnatningsform ligger under landsgennemsnittet.
- Værelsesudnyttelsen på hoteller og feriecentre er lavere end for landet som helhed.

På den baggrund har Dansk Kyst- og Naturturisme, Destination Trekantområdet, Destination Kystlandet og Destination Sønderjylland udarbejdet et fælles oplæg til en udviklingsplan for turismen i 10 kommuner: Udviklingsplan Jyllands Østkyst SYD (Udviklingsplan SYD). Udviklingsplanen er udarbejdet inden for rammerne af to overordnede projekter: Et projekt vedr. hele Jyllands østkyst, og et projekt vedr. Jyllands østkyst fra Odder til Sønderborg.

Formålet med Udviklingsplan SYD er, via anbefalinger til kommunerne, at styrke turismen gennem blandt andet øget turismeomsætning og antal overnatninger, heraf flere overnatninger uden for højsæsonen, frem mod 2030. Udviklingsplan SYD er medfinansieret af Realdania og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Et af delelementerne i udviklingsplanen er en række indsatsområder, som skal være med til at udmønte udviklingsplanen:

- Indsatsområde 1: Sammen om turismeudvikling.
- Indsatsområde 2: Kraftcentre og stærke feriesteder.
- Indsatsområde 3: Byer.
- Indsatsområde 4: Erhvervsturisme.
- Indsatsområde 5: Overnatningskapacitet.
- Indsatsområde 6: Kultur og attraktioner.
- Indsatsområde 7: Kyst, natur og outdoor.

Sønderborg Kommune indgår i flere af indsatsområderne:

- Indsatsområde 2: Stærkt feriested (Sønderborg Slot samt stærk infrastruktur).
- Indsatsområde 2: Kraftcenter (Als samt Grænseområde, herunder Den Kongelige Køkkenhave).
- Indsatsområde 3: Byer (Sønderborg/særegen købstad).
- Indsatsområde 4: Erhvervsturisme (Sønderborg-området/Project Zero).
- Indsatsområde 5: Overnatningskapacitet (hotel i Sønderborg).
- Indsatsområde 6: Kultur og attraktioner (Augustenborg/UNESCO-udpegning samt gastronomi).
- Indsatsområde 7: Kyst, natur og outdoor (Naturpark Nordals).

Udviklingsplanen udgør et analytisk grundlag for i højere grad at indtænke turisme i kommunale planer – for Sønderborg Kommunes vedkommende fx i andre udviklingsplaner, visionsplaner, mobilitetsplaner, kommuneplaner og bymidteplaner. Der er således tale om en udviklingsplan, som ikke blot vedrører kommunernes arbejde med turisme, erhverv og kultur, men ligeledes arbejdet med fysisk planlægning og infrastruktur.

Som en konsekvens af udviklingsplanen er det muligt for kommunerne at ansøge om midler til konkrete projekter under udviklingsplanens indsatsområder. Sønderborg Kommune har derfor søgt om midler til et delprojekt, som skal bidrage til realisering af fase 2 af projekt Den Kongelige Køkkenhave. Der kan ansøges om 300.000-750.000 kr. pr. projekt, og der er krav om en kommunal medfinansiering på 25 pct. Delprojektet vedrørende Den Kongelige Køkkenhave, fase 2 beløber sig til 500.000 kr., og Sønderborg Kommune har ansøgt om 375.000 kr. (75 pct.). Den kommunale medfinansiering er således 125.000 kr. (25 pct).

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget vil løbende blive orienteret om arbejdet med Udviklingsplan SYD.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Udviklingsplan, v. 29.1.26.

Udviklingsplan, v. 21.1.26.

Punkt 15: 15. Godkendelse af anlægsregnskaber Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget

26/3767

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskaber inden for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets område forelægges til godkendelse.

Anlægsregnskaberne viser et samlet mindreforbrug på 1,972 mio. kr.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at Byrådet godkender

- anlægsregnskaberne
- at mindreforbruget på 1,972 mio. kr. tilføres kassebeholdningen.

Sagsfremstilling

Ifølge Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring” skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt.

Der kan udarbejdes en samlet sag til fagudvalget, som inkluderer de afsluttede anlægsprojekter for det forgangne år. Af sagen skal fremgå regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelse sker i april og december måned.

På Teknik-, By- og Boligudvalgets område afsluttes følgende anlægsregnskaber:

I 1.000 kr.

Politikområde	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Restbevilling
03 Kommunale ejendomme	Energimærkning af kommunale bygninger, etape 1	1.247	1.247	0
03 Kommunale ejendomme	Energimærkning 2025	392	392	0
03 Kommunale ejendomme	Bygningsrenovering 2025	7.069	7.070	-1
05 Bosætning og byggeri	Byfornyelse og nedrivningspulje	2.079	2.078	1

05 Bosætning og byggeri	Bystrategier 2025	655	656	-1
07 Natur, Klima og Forsyning	Forstudie, projekt for CO2 fangst	350	326	24
08 Veje og Trafik	Fortove renoveres 2025	1.797	1.797	0
08 Veje og Trafik	Inventar Drift og Beredskab Sønderborg	9.652	8.415	1.237
08 Veje og Trafik	Legepladser – løbende renovering 2025	1.000	1.000	0
08 Veje og Trafik	Processug Drift og Beredskab Sønderborg	2.281	2.078	203
08 Veje og Trafik	Projektering og prisberegning af to cykelstier	500	469	31
08 Veje og Trafik	Renovering af eksisterende cykelstier 2025	1.016	1.016	0
08 Veje og Trafik	Renovering af off. Toiletter / handicaptolletter 2025	629	629	0
08 Veje og Trafik	Sejlerforum og beløb til indsejling 2025	150	150	0
08 Veje og Trafik	Sideudvidelse Østerkirkevej i Ulkebøl	200	0	200
08 Veje og Trafik	Signalanlæg udskiftninger 2025	636	636	0
08 Veje og Trafik	Strategisk energiplan grøn transport 2025	-291	-291	0
08 Veje og Trafik	Supercykelstien	8.186	7.908	278
08 Veje og Trafik	Trafiksikkerhedsplan 2025	746	746	0
08 Veje og Trafik	Veje belægninger 2025	22.811	22.811	0
I alt		61.105	59.133	1.972

Se bilag for bemærkninger til de enkelte anlægsregnskaber.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der ske en justering på samlet 1,972 mio.kr. på de berørte anlægsprojekter, og beløbet tilgår kassebeholdningen.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	03 07 08	1 -24 -1.949			
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	1.972			

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Anlægsregnskaber 2026 BLI

Punkt 16: 16. Godkendelse af bevilling til øvelsesplads

25/5170

Sagsresumé

I forbindelse med etablering af Drift og Beredskab Sønderborg, blev det besluttet at sælge tiloversblevne bygninger og arealer. I den forbindelse blev øvelsespladsen på Foldager lukket ned med forventning om etablering af ny øvelsesplads/brandskole i tilknytning til Drift og Beredskab Sønderborgs nye adresse på Ingolf Nielsens Vej. Bevillingerne til etablering og indretning af driftscentret indeholder dog ikke midler til etablering af ny øvelsesplads/brandskole.

Forvaltningen foreslår, at 1,972 mio. kr. bevilget af kassebeholdningen af de tilbageførte midler fra afsluttede anlægsregnskaber i april 2026 afsættes til etablering af øvelsesplads/brandskole.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at Byrådet godkender

- En anlægsbevilling på 1,972 mio. kr. i 2026 til etablering af øvelsesplads, finansieret af kassebeholdningen i 2026.

Sagsfremstilling

Beslutningen om etablering af Drift og Beredskab Sønderborg indeholdt en forventet salgsindtægt fra salg af de tiloversblevne bygninger og arealer fra de funktioner, som blev samlet i driftscentret. Beredskabet var en af de funktioner og dermed blev bygninger og arealer tilknyttet Vestermarken 10 besluttet solgt. Dertil hørte arealerne på Foldager, som hidtil er anvendt som øvelsesplads, hvorfor arealet blev lukket for denne anvendelse. Dette skete med forventning om etablering af ny øvelsesplads i tilknytning til Drift og Beredskab Sønderborgs nye adresse på Ingolf Nielsens Vej.

De frigivne bevillinger til etablering og indretning af Drift og Beredskab Sønderborg indeholder dog ikke finansiering til etablering af ny øvelsesplads. Derfor blev Teknik-, By- og Boligudvalget på deres møde i maj 2023 orienteret om, at øvelsespladsen fastholdes på Foldager og renoveres i 2025/2026 for fortsat at kunne anvendes.

Denne løsning har dog vist sig at være særligt fordyrende, idet indretning af pladsen skal overholde arbejdsmiljøregler. For at efterleve disse arbejdsmiljøregler skal der etableres velfærdsfaciliteter i form af undervisningsfaciliteter, mandskabsrum, toiletforhold og faciliteter til omklædning og bad.

Disse velfærdsfaciliteter er til stede i driftscentret på Ingolfs Nielsens Vej, hvorfor der nu arbejdes videre med planerne om etablering af øvelsesplads i umiddelbar tilknytning til Drift og Beredskab Sønderborg. Ved etablering af øvelsespladsen indtænkes muligheden for et tværgående samarbejde med Sønderborg Lufthavn, som understøttes af en placering i nærheden af lufthavnen.

Der foreligger følgende anlægsoverslag for etablering af øvelsesplads i forbindelse med Drift og Beredskab Sønderborg, som oprindeligt planlagt og projekteret:

I kr.

Handling	Pris
Etablering af dug, olieudskillere og ny belægning på DBS	2.462.000
Indkøb og levering af containere til brandhus 7 x 40 fod + 2 x 20 fod	270.000
Smedearbejde på brandhus	800.000
Tagkonstruktion over 20 fods containere	35.000
Tagkonstruktion til øvelse	45.000
CBRN-bil til øvelse	45.000
Uforudsete udgifter 10 pct.	365.700
I alt	4.022.700

Anlægsoverslaget er beregnet i 2022, men prisfremskrevet til 2025-priser ifølge gældende omkostningsindeks for anlæg fra Danmarks Statistik.

Forvaltningen foreslår, at 1,972 mio. kr. bevilget af kassebeholdningen af de tilbageførte midler fra afsluttede anlægsregnskaber i april 2026 afsættes som delfinansiering til etablering af øvelsesplads/brandskole.

Øvelsespladsen er nødvendig for at sikre og opretholde et fagligt højt niveau for brandfolkene i Sønderborg Kommune. Opgaverne bliver mere og mere komplekse, hvilket kræver den rette træning. Øvelsespladsen er derfor et nødvendigt værktøj for at øve scenarier der er en del af uddannelsesporteføljen og som ikke kan øves lokalt ved stationerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der gives en anlægsbevilling på 1,972 mio.kr., finansieret af kassebeholdningen ud af de tilbageførte midler fra afsluttede anlægsregnskaber i 2025. Se dagsordenspunkt vedr. anlægsregnskaber på samme dagsorden.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	08	1.972			
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	-1.972			

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget anbefaler indstillingen.

Punkt 17: 17. Godkendelse af første bevillingsrevision 2026

25/5111

Sagsresumé

Tre gange i 2026 vil Byrådet følge op på de bevillinger, der skal gives som konsekvens af eventuelle ændringer i økonomien.

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision 2026 er vedlagt. Forslaget til 1. bevillingsrevision er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer.

Til første bevillingsrevision i april 2026 viser forvaltningens gennemgang, at Byudviklings-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets driftsbudget 2026 samlet skal reduceres med 1,322 mio. kr. og anlægsbudgettet skal øges med 0,723 mio. kr. Derudover skubbes der anlægsmidler på 26,255 mio. kr. fra 2026 til 2027 og 5,464 mio. kr. fra 2026 til 2028.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at Byrådet godkender

- at Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets driftsbudget reduceres med 1,322 mio. kr. i 2026, som flyttes mellem andre udvalg
- at anlægsbudgettet øges med 0,723 mio. kr. finansieret af andre udvalg
- at der overføres anlægsmidler fra 2026 til 2027 for 26,255 mio. kr. og fra 2026 til 2028 for 5,464 mio. kr.

Sagsfremstilling

Der sker opfølgning af økonomi i de månedlige ledelsesinformationer (LIS), hvor afvigelser og forventet regnskab forelægges til orientering for fagudvalg, Økonomiudvalg og Byrådet.

Ud over den månedlige opfølgning på ledelsesinformationerne, foretages der årligt et antal bevillingsrevisioner.

Økonomiudvalget har, i forbindelse med godkendelse af budgethandleplanen 2027-2030 i marts 2026, besluttet, at der foretages tre bevillingsrevisioner for 2026.

Ved bevillingsrevisionerne træffes der beslutning om de bevillingsmæssige ændringer, som blandt andet fremgår af de månedlige ledelsesinformationer.

Bevillingsrevisionerne i 2026 forelægges politisk på følgende tidspunkter:

	Uge 15 (april)	Fagudvalg
Første bevillingsrevision	22. april	Økonomiudvalg
	29. april	Byråd

	Uge 33 (august)	Fagudvalg
Anden bevillingsrevision	19. august	Økonomiudvalg
	26. august	Byråd
	Uge 45 (november)	Fagudvalg
Tredje bevillingsrevision	18. november	Økonomiudvalg
	25. november	Byråd

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision 2026 er vedlagt. Forslaget til 1. bevillingsrevision er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer.

Bevillingsniveauet på driften er på det enkelte politikområde inden for hvert udvalg.

Flytning af budgetter mellem politikområder, både inden for eget udvalg og mellem de enkelte udvalg, skal ligeledes forelægges ved bevillingsrevisionerne.

Forvaltningerne har nedenstående ændringer til det korrigerede driftsbudget, som reduceres i alt med 1,322 mio. kr. i 2026, der flyttes mellem andre udvalg

I 1.000 kr.

Politikområde	2026
03 Kommunale ejendomme	
Drift og vedligehold inventar og redskaber i forbindelse med idrætsanlæg flyttes til Idræts- og Fritidsudvalget.	-810
08 Veje og trafik	
Flådestyring. Budget til drift af bil under Hjemmesygeplejen / civilsundhedsambassadørerne flyttes fra Social-, Senior- og Handicapudvalget	49
Flådestyring. Budget til drift af bil under Vand og Natur flyttes fra Natur-, Klima- og Miljøudvalget	53
Omprioritering af midler til drift af udenomsarealer ved kommunale bygninger, herunder grøn pleje og vintervedligehold – besparelse havn. Flyttes til Natur-, Klima- og Miljøudvalget.	-70
Omprioritering af midler til drift af udenomsarealer ved kommunale bygninger, herunder grøn pleje og vintervedligehold – besparelse på de faste udgifter vedrørende bagvagt vinterberedskabet. Flyttes til Natur-, Klima- og Miljøudvalget.	-300
Omprioritering af midler til drift af udenomsarealer ved kommunale bygninger, herunder grøn pleje og vintervedligehold – effektivisering af vedligehold af grusveje ved ændret metode. Flyttes til Natur-, Klima- og Miljøudvalget.	-230
Bidrag fra forvaltningen til ny Beredskabsplanlægningsfunktion. Flyttes til	-7

Økonomi- og Strategiudvalget.

Automatiseringsprojekter (standardfakturerings). Flyttes til Økonomi- og Strategiudvalget	-7
I alt	-1.322

Forvaltningen har følgende ændringer på anlæg, som øges med 0,723 mio. kr. finansieret af andre udvalg.

Politikområde	2026
03 Kommunale ejendomme	
Øget bygningsvedligehold, 4 mio. kr. fra budgetaftale 2026-2029 placeres på særskilt anlægsprojekt (oprindeligt er midlerne placeret sammen med de øvrige bygningsreoveringsmidler i Bygningsdriften)	4.000
Øget bygningsvedligehold, 4 mio. kr. fra budgetaftale 2026-2029 placeres på særskilt anlægsprojekt (oprindeligt er midlerne placeret sammen med de øvrige bygningsreoveringsmidler i Bygningsdriften)	-4.000
08 Veje og trafik	
P-plads Nordborg Bio. Projektet er blevet dyrere end forventet – finansieres af driften under Økonomi- og Strategiudvalget.	68
15 Undervisning	
Dybbøl-Skolen – der tilføres midler fra Børne-, Skole- og Familieudvalget til etablering af ventilationsanlæg og varmepumpe Multisal samt solafskærmning i Grøn Blok.	655
I alt	723

Derudover skubbes anlægsmidler på 26,255 mio. kr. fra 2026 til 2027 og 5,464 mio. kr. fra 2026 til 2028. Der henvises til bilag for yderligere specifikation af hvilke anlæg, der ligger under de enkelte politikområder.

I 1.000 kr.

Politikområde	2026	2027	2028
03 Kommunale ejendomme	2.500	-1.500	-1.000
05 Bosætning og byggeri	-1.000	1.000	0
08 Veje og trafik	-33.219	26.755	6.464
I alt	-31.719	26.255	5.464

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der gives nedenstående bevillinger.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2026	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift	03	-810	-810	-810	-810
	08	-512	-518	-518	-518
Anlæg/ Rådighedsbeløb	03	2.500	-1.500	-1.000	
	05	-1.000	1.000		
	08	-33.151	26.755	6.464	
	15	655			
Finansiering via:					
	NKM	547			
	ØSU	-54	547	547	547
Drift andetsteds	IFU	810	20	20	20
	SSH	-49	810	810	810
	BSF	-100	-49	-49	-49
Anlæg andetsteds	BSF	-555			
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	31.719	-26.255	-5.464	0

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Samlet oversigt over 1. bevillingsrevision 2026

Punkt 18: 18. Drøftelse af anlægsbudgettering 2027-2030 - Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget

26/11245

Sagsresumé

Af budgethandleplanen for 2027-2030 fremgår det, at udvalgene på deres møder i april og maj møder drøfter potentielle nye anlægselementer. Herunder også omprioriteringer inden for udvalgets anlægsramme fx projekter, som ikke er igangsat, eller har vist sig urealiserbare.

Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling på maj-mødet, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2027-2030 som særskilt bilag.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at drøfte

- eventuelle nye anlægselementer.

Sagsfremstilling

Jævnfør budgethandleplanen for 2027-2030 skal fagudvalgene på deres møder i april og maj drøfte og indstille potentielle nye anlægselementer til budget 2027-2030, herunder omprioriteringer inden for udvalgets anlægsramme fx projekter, som ikke er igangsat, eller har vist sig urealiserbare.

Udvalgene har deres første drøftelser på april møderne.

De stående udvalg indtager dels en rolle som fagudvalg, dels en rolle som part i den tværgående budgetproces med fælles ansvar for realisering af de vedtagne budgettiltag.

Med afsæt i ikke-disponerede råderum på anlægssiden i år 2027-2030 forudsættes mulighed for at fremføre forslag til nye tiltag på anlægsbudgettet fra budgetåret 2027.

Ønsker om nye anlæg behandles i udvalgene med henblik på indstilling på møderne i maj.

Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2027-2030 som særskilt bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet eventuelle nye anlægselementer vil indgå i den politiske budgetfase.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Drøftet.

Punkt 19: 19. Drøftelse af budgetoverholdelse og omprioriteringer i driften - budget 2027-2030

26/11245

Sagsresumé

Af budgethandleplanen, der definerer budgetprocessen for budget 2027-2030, fremgår det, at fagudvalgene på deres møder i april og maj, skal drøfte og godkende forslag til, hvorledes udvalgets udmeldte økonomiske ramme for 2027 kan overholdes.

Økonomi- og Strategiudvalget har, som et led i årets budgetproces besluttet, at udvalgene skal pege på bidrag til identificering af samlet set 15 mio. kr. i 2027, til imødegåelse af kendte budgetudfordringer fra 2027. Udvalgets andel af de 15 mio. kr., som fremgår af budgethandleplanen, er på 0,641 mio. kr. i 2027.

Fagudvalgene skal således på april-mødet drøfte hvilke konkrete budgetforslag, herunder reduktioner og omprioriteringer, der vil sikre balance i udvalgets budget 2027-2030 samt bidrage til udvalgets andel af de 15 mio. kr. Endvidere kan udvalgene drøfte eventuelle temaer, samt finansiering heraf, som udvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Et samlet overblik fra de forskellige fagudvalgs beslutninger om budgetoverholdelse, bidrag til imødegåelse af kendte budgetudfordringer og omprioriteringer på maj-møderne, forlægges Økonomi- og Strategiudvalget i juni.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at drøfte

- Bidrag til at imødegå kendte budgetudfordringer på 15 mio. kr.

og

- Eventuelle forslag til driftsomprioriteringer indenfor egne driftsrammer

og

- Eventuelle forslag til temaer, inkl. finansiering, som udvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Sagsfremstilling

Jævnfør budgethandleplanen for 2027-2030, der fastlægger de centrale spilleregler og proces for årets budgetproces, tager udvalgene hul på budgetprocessen for budget 2027-2030 på deres april-møder. Drøftelserne genoptages på maj-møderne, hvor fagudvalgene godkender de forslag, som de ønsker skal gå videre i budgetprocessen.

Økonomi- og Strategiudvalget har i årets budgethandleplan besluttet, at udvalgene skal pege på bidrag til identificering af samlet set 15 mio. kr. i Sønderborg kommune til imødegåelse af kendte budgetudfordringer fra 2027. Udvalgets andel af de 15 mio. kr., svarende til 0,35% af serviceudgifterne, fremgår af budgethandleplanen. Udvalgets andel udgør 0,641 mio. kr. i 2027.

Forvaltningerne sætter gang i interne/eksterne analyser for at identificere bidraget og første afrapportering på disse analyser, herunder potentiale og konsekvenser, forventes forelagt i juni, mens en endelig afrapportering forventes i september/oktober 2026.

Udvalget drøfter endvidere behov for øvrige driftsomprioriteringer. Fagudvalgene kan driftsomprioritere inden for egne politikområder. Derudover kan fagudvalgene indstille til Økonomi- og Strategiudvalget, som viderefører til beslutning i Byrådet, at omplacere mellem politikområder inden for udvalgets ansvarsområder.

Endvidere kan fagudvalgene pege på temaer, som de ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger. Temaerne skal være ledsaget af en finansieringsplan.

På nærværende møde, drøfter fagudvalget således udvalgets bidrag til imødegåelse af kendte budgetudfordringer, eventuelle forslag til driftsomprioriteringer i budget 2027-2030 samt eventuelle forslag til temaer (inkl. finansieringsplan), som fagudvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Efter udvalgenes møder i maj, præsenteres et samlet overblik over fagudvalgenes beslutninger, for Økonomi- og Strategiudvalget på juni-mødet, med henblik på at indgå i den videre budgetlægningsproces:

- Hvorledes bidrag til budgetudfordringer identificeres
- Anmodninger om budgetflytninger mellem politikområder og/eller udvalg
- Temaer til den videre budgetproces, inkl. finansieringsforslag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser. Indstilling af temaer til budgetprocessen, bidrag til budgetudfordring og eventuel driftsomprioritering mellem udvalgets politikområder vil indgå i den politiske budgetfase.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Drøftet.

Punkt 20: 20. Orientering om ledelsesinformation 2026 - ultimo februar

26/7025

Sagsresumé

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien og aktiviteter ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

Samlet forventes der balance på områderne under Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget i 2026, idet det forventede regnskab er inden for et spænd på +/- 1 pct. af det korrigerede budget.

Eventuelle mer- eller mindreforbrug på det takst- og brugerfinansierede område overføres til 2027.

Ved denne orientering gives der ligeledes en status på anlægsvirksomheden.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformationen sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status på og forventning til årets resultat.

Resultatet for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets område ultimo februar 2026 viser et forbrug på 35,0 mio. kr. svarende til 18,8 pct. af det korrigerede budget.

Forventet regnskab for de enkelte områder er følgende:

Politikområde 03 Kommunale ejendomme:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Politikområde 04 Turisme og Landdistrikter:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Politikområde 05 Bosætning og Byggeri:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Politikområde 08 Veje og Trafik:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Det bemærkes, at områderne under Økonomi- og Strategiudvalget viser et forbrug på 25,6 mio. kr. svarende til 19,0 pct. af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Taget til efterretning.

Bilag

LIS drift BLI ultimo februar 2026

LIS Anlæg BLI ultimo februar 2026

Punkt 21: 21. Generel orientering

26/122

Sagsresumé

Orientering fra formanden

Orientering fra medlemmer

Orientering fra forvaltningen

1. Orientering om status på helhedsplan for Vollerup
2. Orientering om status på cykelstrækning Skovby Trænge
3. Afgørelse – hjemvist grundejerforening.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 07-04-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Ad. 3 - Afgørelse - Storegade, Augustenborg

Punkt 22: Lukket: 22. Lukket generel orientering - (Lukket punkt)

26/122

Punkt 23: Lukket: 23. Underskriftsark - (Lukket punkt)

26/116